

AUR-TEATROA

EDO ANTZERKIAK UMEENTZAT

Aurren-teatroa aipatzean ez da beti garbi adierazten antzerki lana aurrek berek egin bear duten edo ta antzerki-jokua jende azi ta larriek egitekoa ote dan umeek ikus dezaten.

Nola nai, ordea, Teatro Antzerti dalako orrek aurren adimen, neurri ta izarian bururatua izan bearko du.

Aur eta umeen artean, berriz, adiñez alde aundiak daude. Ez dira berdin lau-sei urtetatik asita 10-12 urte artekoak; ta ez bitartekoak. Ezberdintasun au ta geiago ere bai, Aur-teatro izenpean sartu diteke.

Umeentzako antzerkitxoak sortu bearra dugula gauza agiria da. Bai noski. Baita ere egia da ordea aspaldidanik aur-komeritxo sorta bat daukagula eta gai ontaz itzegiten ari diran batzuek ez dituztela ezagutzen.

Nere lantxo au, bada, utsune hori betetzera dator.

Marzelino Soroa *La Infantil del Gimnasio* biltokian asi zan lenengo donostiar euskal teatroa lantzen. Eta aren komeriak aurrentzat egiñak ez izanagatik, ume kutsu zerbait ba dutela ezin uka.

Gure R. Azkue maisu aundiak bere atzamar altsua nun nai azaltzeko *Sasi-Eskola* eta *Aitaren Bildur* aur-agerkaillu eresidunak eman zizkigun.

Jose M.ª Ajesta «Lushe-Mendi» donostiarrak umeentzako antzerkitxoak, musika ta guzti, sortu zituan. Auen artean: *Osagai on*, *Festara* ta *Jesusen jaiotza* gerra aurreko urteetan askotan antzeztu ziranak. Toribio Alzaga'ren *Etxietan* jolasa neskatxoentzat egiña da. D. Manuel Lekuona'ren *Jesu Aurraren bizitza* iru bider argitaratua izan da ta erri askotan ikusi ta entzuna. «Tene» idazle debatarren *Gabon*, aur-antzerkitxoa au ere, Eguberri jaietan emateko erakoa.

Lizardi'tar Xabier'ek *Laño eta Izar* aur-ipuia gai arturik antzez-
kizun oso polita tajutu zigun, argitaratua dagona. Bazterretan beste
ume-antzerki asko izango dira nik orain aaztu ta gogoan ez dituda-
nak. Eta gaizki badago ere, azkenik, nere burua ere aipatu bearrean
nago esateko nere *Ostegun Gizen* aleun aldiz Euskal-Erri guzian
antzeztua izana dala joan berrogei urteotan. B. Brecht'en *Bai esale
to Ez Esalea* neronek itzuli ta argitaratua dut, nik dakidala iñon
agertu ez badute ere. Brecht'ek eskola-opera (Schule-Oper) izen ha-
rruan sartu zuan.

Primer acto aldizkariak joan dan urtean (1966) banako berezi
bat (71) «Teatro infantil» utsari eskeñi zion.

Bertan Iñigo Biosco (umetxoa, bera), Lauro del Olmo ta Valle
Inclan'en aur-antzerki bana, zein baño zein apartak, argitaratu zi-
tuan: «El ángel, el niño y el diablo», «El raterillo» (1) eta «La cabeza
del dragón». Nun aukera ba zan eta gaiak ere ez dira urri gure alo-
rrean aur-antzerkia erein al izateko.

Ameriketean ere, aur-teatroa bururatzeko zaletasun aundia dute.
Argentina'ko adiskide bati eskatuta an oso ixalotuta izan oi dan *La
calesita rebelde* Maurizio Rosencof idazlearena bidali zidan.

Gure umeentzako ere egokia litzakela-ta Estanis Urruzola idaz-
leak ederki euskeratua du: *Zaldiko-maldiko biurria* izendaturik.
Norbaitek ezagutu ta ikasi arazi nai ba'lu itzultzaileari eskatzea
aski du.

Aur-Teatroaz jardunean ari galararik ezin utzi aipatu gabe «Tea-
tro Guiñol» dalakoa batzuek «txotxongillo», alegia panpin teatroa, ze-
ritzaiena. Orain berrogei urte gure artean Beorlegi ta Egilegor an-
tzezlariok ezagutu arazi zuten. Eta aiek asitako lana gure gazteak
errez osatu ta jarrai dezateke.

Ez da guzia. Irudimenez betetako aur-antzerki amesgarri ta apa-
ñak tajutzen ots aundiko egilleak leia izan dira beti.

Benavente'ren: *El príncipe que todo lo aprendió en los libros,
El nietecito, La princesa sin corazón, La cenicienta* eta abar.

Martinez Sierra'ren: *Y va de cuento*; Marquina'ren: *La muñeca
irrompible* mota ortakoak dituzute. Eta aurrentzat aña, jende aun-
dientzat ere aproposak dirala esan diteke.

Toribio Alzaga'ren *Mari Joxepa Trompeta* eta M.ª Dolores Agi-

(1) Olmo'ren *Lapurra*, aurrek ez bada, "gazteagoek" itzulia eta emana izan
da, Donostia'n beintzat, aurtengo Errege-egunean. Eta gazteago orietarik bik
(Antton Santamaria eta Joxe Migel Zumalabe'k) bere burutik aterea dute beste bat:
aurtxoek Ernani'n gogoz baiño gogozago txalotu duten *Makiña*. (Egan-ekoek.)

rre'k, Tagore'gandik euskeratuta, *Amal* oso gogoz eta pozik ikusi izan dute bai aurrek eta bai aguretzen asiak geranok.

Gizarte berriak azkurri berria eskatzen duala esango dute bazuek. Baiñan, orain ere aurrek bularra edo esnea artu bearko beste jakien aurretik.

Bitartean nik uste antzerki laburrak dirala egokienak umeek ikasi aia ikus ditzaten. Ordu laurden bat baño geiago luzatuko ez diranak. Salesiano deitu lagundikoak antzerkitxo sail polita dute eta izkera askotan zabaldurik daude.

Onelako bat «Don Bosco Verlag» (Munich 1966) liburutik artuta euskeratu ta nere gisara antolatua dut: *Perretxiko-Jatea* izenez bataiaturik. Bateonbategen sukalde-teatrotzat jo lezake. (Brecht'en *Kulinarisch*, alegia). Eta zer? Gauza txarra alda sukaldea?...

Jokuan jende larriak sartu ditezke baiñan aurrek antzeztu ta agertzeko erreza da; oso umeen erakoa. Mutil bakarrentzat, eta baita ere neskatxa bat sarturik ala nai izan ezkeru.

Ezer baño geiago par egin arazteko ta jolas-bide izanik zerbait erakusten duala uste dut.

Eta onela baldin bada, ta gogoko ba zaizute, besterik gabe nere lantxoaren zuen pozaz ordaindurik geldituko da.

ANTONIO M.ª LABAYEN.

«PERRETXIKO-JATEA»

(Irri-komeritxoa alemanetik antolatua)

JOKU-Lagunak:

BENTURA	Nagusia
PRAISKU	Morroia
MARTIÑE	Neskame-sukaldaria (Mutilla izan diteke kapelu-txuri luzeaz)
INJENIERO	Jauna
ZENON	Seme-ixtudiantea
DIPUTADU	Jauna
LETRADU	Jauna

(Antzetzoki oiala altxa aurrez, BENTURA albotik ager bedi eskuan otar bete perretxiko dakarrela. Oso pozik azaltzen da bere morroi PRAISKU'k basoan bildu dizkion perretxiko pilla ederrarekin eta gaur etxean izango dituan bazkaldarrai eskeñi bear dizkien mokaru gozoaz irrikiturik. Otarretik bat edo beste artuta onela mintzo da.)

A zer nolako gibel-urdirin biribil eta preskuak! Gatz-olio piska bat emanez ogi-apurretan labean sartuta ondo txigortuta, ez da aomen gozoagorik! Ez alajaña!... Kuleto auek berriz... arraultz-gorringo dirudite. Perretxiko guzien errege! Egitazkoak diranean, eta ez faltso pikortuak iñoiz gerta oi dan bezela. A! onto beltzak eta trinkoak!... usaiez liluragarrienak! *(Bat artuta usma egiñez.)* Zartagian daudela sukaldea intsentsuz betetzen dutela esan diteke. Boletus edulis! Jainko txiki alena!...

(*Otarrean dauzkan beste perretxiko motak begiraturik.*) Urritz pizar, barrigorri, galanperna oriekin arraultz-naasi bat egingo dugu eta zuringoaz nasturik aragi jakiari lagundu ta leuntzeko ez dira txarrak! Noan, noan lenbaitlen Martiñe gure sukaldariak mania ditzan. Gure Praisku añakorik ezta, emengo basoak miatu ta perretxiku bilzen. Gaurko bazkaldarrai atsegin emango diedala ziur nago Bentura'k (*bere buruarengatik*) ba-daki jaun aundien borondatea sabeletik irabazi bear dala. Ea bada. Nik nere aldetik beste nere gutizia irixten al dudan!

(*Antzeztokiko beste muturretik bijoa.*)

* * *

(*Oiala altxatakoan BENTURA'neko jan gela azaltzen da. Erdian mai bat zapi zuri ederrez estalia ipiñirik dago. Bostentzako gertu-gerturik txali, xardako, ganibeta, edontzi eta otordurako bear diranak gañean dauzka. PRAISKU ta MARTIÑE inguruan daude eserlekuak jarri ta bazterrak garbitzen.*)

PRAISKU.—Ordu bata aspaldi joa da eta emen ez da animarik ageri. Bazkaldar jaun oriek «pormalidade» geiago zutela uste nuan. Konbitatuak izan da nai litzake! Guri erakusbide ona eman bearrean...

MARTIÑE.—Zuk munduaren berri gutxi dakizu, Praisku! Jende aundiak beti atzeraturik dabiltzala ez al duzu orain arte nabaitu? Esandako orduaz... gutxienez ordu laurden bat beranduago bai. Aundikien ordu laurdena! Ez aztu lekua eskeintzea...

PRAISKU.—Zer ordu laurden eta zer «ocho cuarto»! Perretxikoak legortuko zaizkitzu... etorri aurretik.

MARTIÑE.—Baita zera ere! Azken puntu arte ez bait ditut maniatuko. Bazkari egiten berandua-astea apañagoa da. Onela bazkaldarrok gose-pasatuak ez dirala azaldu nai digute.

PRAISKU.—Kuardelean soldauzka egiten egon nintzanean ez zan orrelako konturik. Ordutan puntun eta zintzo asko ibilli bearra izaten genduen. Zuk ez dakit beste eskolik nun ikasi duzun.

MARTIÑE.—Monjen ikastetxean...

PRAISKU.—Baiñan badaezpada ez ziñan bertan gelditu.

MARTIÑE.—(*Norbait datorrela oarturik.*) Noan sukaldera Nagusia emen dugula derizkiot eta...

(*Bijoa.*)

BENTURA.—(*Laisterko.*) Praisku! guzia ondo gerturik al daukauzu?

(*Maia begiratu ta azterturik.*)

PRAISKU.—Bai jauna, bai!

BENTURA.—Nun dira bada, kutxareak?

PRAISKU.—Aragi ta perretxikoak jateko ez bait nuen uste kutxarerik bear zanik...

BENTURA.—Etxean ba ditugula ikusi dezatela, bederen... eta gañera zillarrezkoak dirala.

PRAISKU.—Bai jauna, bai.

(*Billa dijoalarik.*)

BENTURA.—Baso ta kopa ta edontzi aundi ta txikienak ere atera itzazu...

PRAISKU.—Oriek ere bai?... Guzietatik edaten lan izango dute. (*Ontan ari dala BENTURA ateruntz joana da ta kanpotik otsegiten du:*) Bazkaldarrak emen ditugu. Egun on! Ongi etorri Injeniadore jauna! Sar zaitte aurrera! (NAGUSIA ta INJENIEROA sartutakoan PRAISKU'k agur egiten du burua makurtuaz.) Jainkoak dizula egun on! Injeniadore jauna. (*Eserlekua eskeñiaz.*) Ondo bazkalteko patxaran jarri bear da.

INJENIERO.—Eskerrik asko! Ez nago batere nekaturik. Eta ez dut jateko gogo aundirik ere!

PRAISKU.—Ori itxurarengatik esan oi da, baiñan... gero...

INJENIERO.—Zer itxura ta itxura ondo. Egia dalako!

BENTURA.—(PRAISKU'ri besotik elduta.) Ago isilik Praisku alena ez bestena!

PRAISKU.—Martiñek orrela itzegiteko esan bait dit.

(*INJENIEROA sakeletik egunkaria aterata irakurtzen asten da.*)

BENTURA.—(*Berriz ateruntz dijoalarik.*) Diputadu jauna ere emen dugu-ta!... Ez da atsegin txikia zu gure etxean ikustea! Aurrera! Diputadu jauna!

PRAISKU.—Diputadu jaun bati ezin esango diot itzik... Ezta eztiñi ere! Eserlekua eskeñiko diot.

DIPUTADUA.—(*Nagusiarekin sarturik eta INJENIERO jauna ikusten dualarik.*) Injeniero jauna! Zer modu? Ni baño lenago etorri zera!

(*Elkar agurtu ta esku emanik.*)

PRAISKU.—(*Eserlekua eskeñiaz.*) Emen duzu eserlekua, Diputadu jauna. Au da zure lekua.

DIPUTADUA.—(PRAISKU *goitik beera begiraturik.*) Nundik ezagutzen nazu?

PRAISKU.—Igazitik jauna, bai joan urtean boto billa etorri ziñanetik...

DIPUTADUA.—Ni ez nintzan ezer eskatzera etorri, baizik gure ideen alde itzegitera.

BENTURA.—Ta guk guziok botoa zure alde eman genduan... (*Ukalondoarekin PRAISKU joaz isil dedin.* DIPUTADUA, INJENIEROAREN *gana biltzen da eta bitartean BENTURA berriz ateruntz eldu berriari ongi etorri egitera dijoalarik.*) Atoz barrura, gazte! Emen daude geienak... Ia azken zera Zenon!

ZENON.—Ez nuke nai. Diputadu ta Injeniero jaunak agurtzera noa!

PRAISKU.—(*Eserlekua eskeñiaz.*) Emen duzu eserlekua...

ZENON.—Gazteena azken esertzen da.

(*Beste jaunengan bijoa.*)

PRAISKU.—(*Berekiko.*) Lurrean eseri nai ba duk ere alatsu!

BENTURA.—(*Beti atetik nor sartuko zai ara dijoa LETRADU jauna agertu ala.*) Sar zaite Letradu jauna. Zurekin bazkaldar guziok osatu zerate. (*Agurturik.*) Ongi etorri. Nai duzutenean bazkaltzen asiko gera.

LETRADUA.—Ez dugu presarik! Ez al da ala jaunak?

(*Beste bazkaldarrak agurtuaz.*)

PRAISKU.—Zuek ez bañan gure perretxikoak bai.

ZENON.—Ain zuzen edo ain... oker egunkariak perretxikoaz diona irakurri al duzute? (*Bazkaldarrok ao batez.*) Zer? Zer?

INJENIERO.—(ZENON'i.) Irakur zazu, irakurri...!

ZENON.—(*Irakurriaz.*) «...Emen dago berria. Iruñe. Agorrak 16. Atzo. Aramitz goiko erritik bost laguneko familia oso bat gaxotegira ekarri dute arras gaizki perretxiko pozoidunak jan zituztelako. Oso larri arkitzen dira iltzeko arriskuan.»

INJENIERO.—Ez geiago irakurri...

DIPUTADUA.—Berri ederra gaur guk perretxiko jatea egiteko. (BENTURA'ri.) Nagusi? Egunkariak dakarrena entzun al duzu? Zuk bildutako perretxikoak segurutakoak izango al dira...

BENTURA.—Ori galdetzea ere... Praisku nere morroia errian dugun biltzallerik onena dugu. Ez ditu iñork ark bezin ongi perretxikoak ezagutzen; eta ez da sukaldaririk eguzkiaren azpian gure Mar-

tiñe añakorik perretxikoak maniatu ta gozatten! Beraz eseri zaitzte lasai ta jan beldurrik gabe. Joan da sukaldera billa...
GUZIOK.—(*Zalantzan.*) Bada ezpada ere!...

Bai, baiña!...

BENTURA.—Ez da baezpakorik! Perretxikoak seguruago izateko nere zakur «Stalin'i» orain bi ordu jan arazi dizkiot, birika pizka batekin naasturik eta ez zaio ezer gertatu. Or dabil bizkor asko! Eta zerok ikus dezazuten «Stalin» zuengana ekar araziko dut. (*Morroiriari otsegiñez atetik.*) Praiskuuu! Ekartzak zakurra onuntz!

PRAISKU.—(*Barrendik.*) Ba-noa jauna!

DIPUTADUA.—Bentura! Guk ez dugu zure morroiaren trebetasuna duda-mudan jartzen... baiñan perretxiko kontuan zur joka bearra dago.

INJENIERO.—Bai. Perretxiko ta ziza mota geiegi dituzu ta zein diran on eta zein txar bereizten ez da errez sortu berri diranean...

BENTURA.—Puskatutakoan antzematen zaie. Txarrak barrendik be-reala ilundu ta beztutzen dira.

ZENON.—Atzo perretxiko-liburu batean irakurtzen ari nintzan galan-perna perretxikoa Amanita faloides'en antzekoa dala...

BENTURA.—Nola naastu diteke ordea *Inpernu'ko Satan* ontua zeruko onto beltz ederrarekin? Ikusi orduko antzematen zaio. Utzi alde batera kezkek. Gure Martiñe'k ez ezik neronek ere txastatu ditut gaurko perretxikoak. Eseri zaitzte!

LETRADUA.—Zuri entzunda barrena lasaitzen asia zait eta jateko gogoia ortxe nunbait.

INJENIERO.—Ni ere barau nago ta gosetuxea...

DIPUTADUA.—Papereko berri txarra izan ez ba'ltiz!

ZENON.—Egunkariok ekartzen al dute iñoiz ezer onik?...

LETRADUA.—Orain esan duzu egia! Bazkal-aurre ta ondoan ezer irakurtzea txarra da!

BENTURA.—Bai, jaunak, bai! Orain ikusiko duzute egia zer dan. Emen dator gure zakur «Stalin» bizkor asko!

PRAISKU.—(*Zakurra sokaz lotuta agerturik.*) Toma! Stalin! (*Tiraka barrura sartuaz.*) Esan bezela bapo dago!

BENTURA.—(*Zakurra bizkarrean maitekiro igurtziaz.*) Ator ona «Stalin»!

INJENIERO.—Baiñan benetan egia al da zuk bildutako perretxikoetatik jan duala?

PRAISKU.—Bai, jauna, bai. Egi-egia da. Martiñe'k perretxiko pizar guziekin sikuli-saltsa bat egin dio ta bai platerkada ona jan ere. Eta neskameak, nik eta nagusi jaunak ere zerbait txasta dugu eta emen gaude guziok «como si no».

LETRADUA.—Ez zagon ortaz geiago mintzatu. Egin zagon bazkari ta proetxu on!

GUZIOK.—Ori! Ori!

(*Eseri bitez.*)

BENTURA.—Zer esaten nizuten? Jaunak! Nere itzak sinistea merezi zuala uste dut. Nere morroi, sukaldari ta... zakurrak ederki erakutsi digute. Beraz utz alde batera kezakak ta jan lasai. Tira Prais-ku! Zoaz sukaldera ta esaiozu Martiñe'ri Perretxiko kazuela eka-ri dezala. Eta gero gañerakoak! Eta zakurra eraman zazu.

PRAISKU.—Bai, jauna, bai! (*Zakurrarekin sukalderuntz joanez.*) Goazemak «Stalin»!

BENTURA.—Eser jaunak eta otordua asi dezagun...

(*Guziok eseri bitez mai inguruan.*)

INJENIERO.—Asi baño lehen eskerrik bizienak eman bear dizkitzugu, Bentura, bazkari au gertutzen artu duzun lanagatik.

ZENON.—Onela da. Lana, neke ta arriskua... Zakurra, morroia, neskame polita ez ezik zere burua ere arriskuan jarri dituzulako guri segurtamen osoa ematearren...

BENTURA.—Arriskurik?... Baterez! Aldez aurretik seguru bait nintzan zer jaten nuan! (*MARTIÑE neskamea kazuela aundi bat perretxiko eskuan duala agertzen da. Mai erdian jarri beza esanez.*) On deizuela!

GUZIOK.—Eskerrik asko!

BENTURA.—(*Neskameari.*) Eta etxeke ardorik onena ere serbi zazu.

MARTIÑE.—Bai ortxe daukat gertu. (*Arasa'tik bonbilla artuta ardoa bana beza, bestebak bitartean kazuelatik artzen dijoazelarik.*) Probetxu on!

(*GUZIOK jan-edanean leiatzen dira.*)

BENTURA.—Gustora ari zeratela ikusten dut. Gogoz jaten danak ez du kalterik.

INJENIERO.—Benetan gozoak daude... A zer nolako usaia darioten, gañera... Ez dut iñoiz oberik txasta...

ZENON.—Perretxikoak onak... eta gatzemaillea ez bait da okerragoa. Martiñe... ere ederki sartzen da.

(*GUZIOK gozoz jaten ari dira bigarren aldiz ere.*)

BENTURA.—Zer dio gure Letradu jaunak?...

LETRADUA.—Neroni, egia esateko ez naiz beñere perretxiko-zale aundi izan.

DIPUTADUA.—Legearen kontrakoak diralakoan ala?

LETRADUA.—Osasunaren kontrakoak ote ziralakoan beldurrez edo...

MARTIÑE.—(MARTIÑE *sukalderuntz dijoalarik.*) Ez badute ezer geiago agintzen?

BENTURA.—Ekarri zazu bai beste platerkada. Eta gero ez ahaztu kafe ona egiten.

MARTIÑE.—Bai jauna, bai, guzia prest daukat. (*Bijoa.*)

ZENON.—Ez da nolanaiko bazkaria, gaurkoa!

BENTURA.—Bestela ez nizuten otsegingo. Itxoin, itxoin!

DIPUTADUA.—Perretxikoen errezeta eman bear didazu nere emazteari eman dezaiodan.

BENTURA.—Oso erreza da. Sukaldariari paper batean jartzeko esango diot. (PRAISKU *sar bedi.*) Aizak, Praisku. Gero Martiñe'k perretxikoak maniatzeko errezeta papertxo batean ipiñi zala esaiok.

PRAISKU.—Ori ere egingo dugu bada. Baiñan bitartean, jauna (*Letraduari*), jan beza lasai ardo gorri ontaz ederki bustiaz, barrena berotuaz.

(*Ardoa serbi beza guztioi.*)

BENTURA.—Praisku'k arrazoi du. Perretxikoak jan eta gero barrua ondo busti bear da. Basoan sortzeko ere perretxikoak lenengo ezetasuna bear dute eta gero beroa. Edan zagun! (*Baso bat artuaz edan beza, beste bazkaldarrai ere orobat egin araziaz.*) Zuen osasunerako!

GUZIOK.—(*Edanez elkarrekin edontziekin topa egiñez.*) Topa! Urte askotan bizi dedilla gure bazkari emalle esku zabala! Topa!

(PRAISKU *kanpora bijoa. Ardalla zerbait atereaz.*)

BENTURA.—Eskerrik asko, jaunak. Nik ez dut merezimendurik! (*Eserlekutik jeikita ta itzaldi moduan.*) Perretxikoak illargi betean bildutakoak dira, gure baso ta oianaren emaitzak. Orretarako, Diputadu jauna, gure pagadi, gaztañadi ta ariztegiak zaindu bear dira, eta ez mendi guziak piñuz bete.

ZENON.—Ori, ori, aupa gure mendiak! Antziñako arbolez jantziak.

DIPUTADUA.—Alegiña egingo dugu.

(*Berriz basoak beteta oparo edan bezate gero ta algara ta alaitasuna sorturik. Ontan daudela MARTIÑE, sukaldetik, arnas estuka ager bedi otsegiñez:*)

MARTIKE.—Nagusi jauna! Ez bear aundia gertatu zaigu. Zakurra il da!

BENTURA.—Gora «Stalin»!...

GUZIOK.—E!

(Bat batean eserlekuetatik jeikita beldurrak aidean elkarri begira arpegi luze itzik ezin asmaturik altxatzen dira.)

BENTURA.—*(Altxa ta abiturik.)* Ez orrela izutu jaunak! Zer gertatu dan ikustera noa... Zaudete lasai!

(GUZIOK BENTURA kampaora dijoala ikusiaz urduri dau-de ta bakoitza bere sabelaren gainean bi eskuak ipiniñaz, azkenerako mintzatzen asmatzen dute.)

INJENIERO.—Entzun al duzute? Zakurra il da! *(Izututa.)* Bi ordu barru gerok ere ilko gera ez badugu erremediorik artzen.

ZENON.—Emendik oso bertara bizi da medikua. Goazen guziok arengana, Bereala, gañera!

DIPUTADUA.—Nik lenengo nere andreari telefonoz otsegingo diot nola nagon jakin dezan.

LETRADUA.—Baiñan galtzen dugun minutu bakoitzak gure bizia arriskuan jartzen du. Lendabizi goazen medikuarengana, gure urdailla garbi arazi dezan, barrua ustuz. Onek baizik ez gaitzakke salba.

INJENIERO.—Goazen bada, goazen! Aintxintxika, lenbaitlen.

ZENON.—Atozte nere ondoren medikua nun bizi dan ba-dakit eta.

(GUZIOK korrika, sabelean eskuak dituztela kalera dirjoaz, antzeztokia unetxo batean utsik lagarik.)

BENTURA.—*(Beste ate batetik laisterka sarturik.)* Zer da au? Nun dira nere bazkaldarrak? *(Bazter guzietara begiratuaz.)* Alde egin dute! Baiñan nora joan ote dira ain aguro? *(Otsegiñez.)* Praisku! Praisku!

(Kampaora bijoa.)

PRAISKU.—*(Sartu ala iñor ez dagola ikusiaz txunditurik gelditzen da.)* Emen ez dago iñor! Ez nagusi ta ez bazkaldarrak! Igesi joan ote zaizkit? Arranepola! Nik jasotzea uste nuan eskupekoa toki onera joan da! Txuri egin didate. Ez dute utzi ardo kondarra besterik. *(Erdi beteta dauden basotatik edanez.)* Edan dezadan, bai! Eiz ederra... Propinik ez dagon ezker... ta «Stalin» illa!

(Edaten ari dala Nagusia datorrela ikusten du, zalapartan basoak bere tokian utzirik.)

BENTURA.—(*Sarturik.*) Praisku! Zuri deika ari naiz, zure billa nabil eta ez duzu txintik ateratzen. Nun ziñan?... «Stalin» gizarajoa!

PRAISKU.—Emen, jauna! Gortu xamarra, ori bai!

BENTURA.—Bazkaldarrak nora joan diran ba aldakizu...?

PRAISKU.—Anka egin dute. Or ikusi ditut kale kantoian eroturik bezela aintxintxika zijoazela. Ez dakit nun ezkutatu diran...

BENTURA.—Orrek argitasun zerbait ematen dit... (*Beatza bekokian jarriaz.*) Geldi zaite emen, Praisku, ni etorri bitartean, telefonoz deitzera noa. «Eureka!». (*Bijoa.*)

PRAISKU.—«Stalin» gizarajoa! Ezin aztu dut. Mundu ontan ez da poz bizi aundirik... (*Bat batean.*) Bueno... aditu izan dut bazkaldarrak batzuetan eskupekoa plater azpian utzi izaten dutela. (*Plater azpi guziak alperrik ikertuaz.*) Jas! Orain ere kale! Txuri! Neretzako ez da iñun dirurik! Pobretako jaioa naiz. Noan, noan!

(*Bijoa. Kale aldetik antsi, oi u ta zinkuriñak entzun bit ez eta bereala bazkaldarrak banaka sar bitez.*)

LETRADUA.—(*Estu ta larri sabelean eskuak jarriaz.*) Alare! Libratu naiz! Ai ene! Nere tripako miña! (*Bere gorputza eserleku gañean etzanik.*) Iltzera nijoala uste izan dut.

INJENIERO.—(*Sarturik.*) Milla demonio! Diabru zikiña! Au al da barrua ustutzeko xistema! Ia barru guztia lertu zitzaidan. Ai! Perretxiko madarikatuak!

(*Eserlekuan jarririk.*)

ZENON.—(*Sarturik.*) Ai amatxo! Ori esan, ori. Nere bizi guzian ez dudala geiago perretxikorik jango zin egiten dut. Nere oztzikara ta gorako okagarria... (*Gorakoa egiñez.*) O! Au nazka!

(*Bere burua sillaren gañera botiaz. DIPUTADU jaunarekin batera sar bedi BENTURA ere.*)

DIPUTADUA.—(BENTURA'ri.) Ez dizut ezer geiago esan nai. Ez kejaz eraso. Nik ez dut miñik nabaitzen. Beraz gaitzerdi. Zu ez al zera medikuarengana joan gu bezela?

BENTURA.—(*Txunditurik.*) Baiñan zertara joan bear nuan nik medikuarengana?...

INJENIERO.—Zure zakurra oñaze artean iltzen ikusi duzula ere ez!

LETRADUA.—Miñez lertuta ikusi ta gero!

ZENON.—Gutxienez esaiguzu zakurra nola garbitu dan, azkenean...

BENTURA.—Zakurra?... Oso errez. (*Guziok BENTURA'ri adi adi.*)
Neskatxak sukaldeko atea zabalik utzia zuan eta gure «Stalin»,
zapla! an dijoa kalera igesi! Ain oker ordea gaizto alena kamioa
pasatzera zijoanean autokamion bat zetorren abiadura aundian eta
buruan jota bertan zerraldo utzi du. «Stalin» gaixoa!

GUZIOK.—(*Arriturik.*) Beraz «Stalin» ez dute perretxikoak il?
Pozoiak ez du zer ikusirik?
— Ez betekadak?...

BENTURA.—Zer uste izan duzute bada?

INJENIERO.—Orain kontuan erortzen naiz. Nere sabela onik dagola.
Perretxiko-jate gozoak ez zuala errurik.

ZENON.—Neri tripako min eta gorakoa medikuak egin dit.

LETRADUA.—Zuri gorakoa ta neri... beerakoa... barrengo galtzak al-
datzera joan bearko dut lenbaitlehen. (*BENTURA'ri.*) Zuk ez al
duzu ezer?

BENTURA.—Ni ez bait naiz alperrik, bear ez danean, sendagillearen-
gana joaten... Zer dan ori bai bait dakit. Perretxiko-jateak on
egin dit.

DIPUTADUA.—Bai! Ea errezeta ematen didazun nere andreari erakus-
teko. Au izan da au perretxiko-jatea!

(*Argia itzali ta oiala bera.*)

